

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci žalobce: **JUDr. L. H.**, zast. JUDr. Radkem Ondrušem, advokátem se sídlem Bubeníčkova 502/42, Brno, proti žalované: **Západočeská univerzita v Plzni**, se sídlem Univerzitní 8, Plzeň, proti rozhodnutí žalované ze dne 27. 6. 2012, č. j. ZCU 021827/2012, v řízení o kasační stížnost žalované proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 29. 5. 2015, č. j. 30 A 54/2012 - 122, o vyloučení soudce Nejvyššího správního soudu JUDr. Josefa Baxy z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 2 As 170/2015,

t a k t o :

Soudce Nejvyššího správního soudu JUDr. Josef Baxa **je vyloučen** z projednávání a rozhodnutí věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 2 As 170/2015.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Rozhodnutím citovaným v záhlaví žalovaná konstatovala, že „[v]ysokoškolský diplom č. ZČU*008749 ze dne 3. července 2002 včetně dodatku k diplomu, kterým bylo JUDr. L. H. [...] osvědčeno řádné ukončení studia v bakalářském studijním programu B6804 právní specializace, ve studijním oboru 6804R022 Veřejná správa na Fakultě právnické Západočeské univerzity v Plzni a získání akademického titulu „bakalář“ (ve zkratce „Bc.“ uváděné před jménem) se podle § 156 odst. 2 správního řádu zrušuje, neboť byl vydán v rozporu s § 44, § 45, § 55, § 57 odst. 4 a § 63 odst. 2 zákona o vysokých školách.“

[2] Krajský soud v Plzni rozsudkem ze dne 29. 5. 2015, č. j. 30 A 54/2012 - 122, zrušil uvedené rozhodnutí žalované a věc jí vrátil k dalšímu řízení. Proti tomuto rozsudku podala žalovaná kasační stížnost, kterou Nejvyšší správní soud projednává pod sp. zn. 2 As 170/2015.

[3] Věc byla rozvrhem práce Nejvyššího správního soudu přidělena druhému senátu ve složení JUDr. Miluše Došková, JUDr. Karel Šimka, Mgr. Eva Šonková. Člen senátu JUDr. Karel Šimka byl rozhodnutím jiného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 7. 2015, č. j. Nao 215/2015 – 28, vyloučen z projednávání a rozhodnutí věci. Za vyloučeného soudce nastupuje náhradník ze zastupujícího senátu, kterým je první senát. Podle pravidel pro zastupování v rozvrhu práce je zastupujícím soudcem JUDr. Josef Baxa, který po seznámení s obsahem spisu oznámil skutečnosti svědčící o jeho možné podjatosti podle § 8 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[4] Ve svém vyjádření uvedl, že projednávaná věc se bezprostředně týká Právnické fakulty žalované, na které nepřetržitě od jejího vzniku (tedy od roku 1993) působí. Významně se podílel i na jejím vzniku, neboť tehdejší rektor jej pověřil některými souvisejícími pracemi. V současné době svou činnost utlumil, do konce roku 2016 má neplacené volno a nadále je pouze členem vědecké rady fakulty. Nemá bližší vztahy k žádnému z členů současného či minulého vedení

fakulty ani univerzity a subjektivně nepocit'uje nestranný vztah k věci, účastníkům řízení či jejich zástupcům.

[5] S ohledem na to, že nestrannost soudce má i stránku vnější, objektivní, je dle JUDr. Josefa Baxy přesto nutné, aby jiný senát Nejvyššího správního soudu (§ 8 odst. 3, věta poslední, s. ř. s.) rozhodl o tom, zda existují pochybnosti o jeho nestrannosti, resp. zda je jako nestranný vnímán. Své působení na fakultě sice vzhledem k celoživotnímu soudcovskému postavení a funkcím v rámci justice považuje za vedlejší a doplňkovou činnost, zdůraznil však, že se v minulých letech stal jednou „z tváří“ nové fakulty a byl takto vnímán. Od roku 2009 opakovaně kriticky vystupoval vůči tehdejšímu vedení fakulty a jeho praktikám. Svými veřejnými vystoupeními přispěl k obratu a postupnému zjišťování a odstraňování největších prohřešků a nastolování normálních poměrů. Součástí souvisejících opatření přitom byla i zpětná kontrola plnění studijních povinností, a to zejména u tzv. „rychlolistů“ („turbolistů“). V několika případech šetření vyústila do následných kroků univerzity (rušení diplomů, odnímání titulů), jako tomu bylo v projednávané věci. Z těchto důvodů by mohl být účastníky řízení vnímán jako podjatý, jakkoli se formálně ani fakticky na zmíněných opatřeních nepodílel.

[6] Věc byla předložena k rozhodnutí devátému senátu Nejvyššího správního soudu.

[7] Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. *soudci jsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr ke věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.*

[8] Podle § 8 odst. 3 s. ř. s. *soudce, který zjistí důvod své podjatosti, oznámí takovou skutečnost předsedovi soudu a v řízení zatím může provést jen takové úkony, které nesnesou odkladu. Předseda soudu na jeho místo určí podle rozvrhu práce jiného soudce nebo jiný senát. Má-li předseda soudu za to, že není dán důvod podjatosti soudce, nebo týká-li se věc předsedy soudu, rozhodne o vyloučení Nejvyšší správní soud usnesením, a jde-li o soudce, Nejvyššího správního soudu, jiný jeho senát.*

[9] Integrovaná práva na spravedlivý proces tak, jak je vymezeno v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), je garance toho, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce. Nestrannost a nezaujatost soudce je jedním z hlavních předpokladů spravedlivého rozhodování a jednou z hlavních premis důvěry občanů a jiných subjektů v právo a právní stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky).

[10] Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu a také Ústavního soudu plyne, že nestrannost soudce je subjektivní psychickou kategorií, jež vyjadřuje vnitřní psychický vztah soudce k projednávané věci. Při posuzování podjatosti je však třeba nestrannost vnímat i z hlediska objektivního, tzn. zkoumat, zda skutečně existují objektivní okolnosti, jež vyvolávají oprávněné pochybnosti o nezaujatosti soudce v konkrétním případě. Jak se k této otázce vyjádřil Ústavní soud, vyloučení soudce z projednávání a rozhodování ve věci má být založeno nikoli jen na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnosti o jeho nepodjatosti; při posuzování této otázky je tedy třeba učinit úvahu, zda - s ohledem na okolnosti případu - lze mít za to, že by soudce podjatý mohl být (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 27. 11. 1996, sp. zn. I. ÚS 167/94, N 127/6 SbNU 429, rozhodnutí Ústavního soudu jsou též dostupná na <http://nalus.usoud.cz>).

pokračování

[11] Otázka podjatosti nemůže být ve všech případech postavena zcela najisto, nicméně rozhodovat o této otázce je nutno vždy na základě existujících objektivních skutečností, které k subjektivním pochybnostem osob, jež se řízení účastní, vedou. K vyloučení soudce z projednání a rozhodnutí věci však může v zásadě dojít teprve tehdy, když je evidentní, že vztah soudce k dané věci, účastníkům řízení nebo jejich zástupcům dosahuje takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebude moci nebo schopen nezávisle a nestranně rozhodovat (srov. nálezn Ústavního soudu ze dne 3. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01, N 98/23 SbNU 11).

[12] Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny). Tak, jak zákon tuto příslušnost stanovil, je tato zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný.

[13] Skutkové okolnosti, které popsal soudce JUDr. Josef Baxa, z objektivního hlediska vyvolávají pochybnosti o jeho nezájatosti. Vyplývá z nich, že jeho vztah k žalované, respektive její Právnické fakultě, je dlouhodobý a trvalý. Nelze sice pominout, že jeho aktivity jsou v současné době utlumeny, nicméně nebyly ukončeny zcela. JUDr. Josef Baxa se také podílel na založení fakulty, což nepochybně o intenzitě tohoto vztahu vypovídá. Dále pro projednávanou věc není bez významu, že se veřejně opakovaně vyjadřoval k popsané aféře, mediálně označované jako „kauza plzeňských práv“. Byť se fakticky nepodílel na provádění následných nápravných opatření, veřejně kritizoval poměry, jež měly být těmito opatřeními normalizovány, byl pro jejich zavedení a podporoval nové vedení fakulty, které je prosazovalo. Z výše uvedeného přitom vyplývá, že projednávaná věc s touto aférou souvisí.

[14] Jakkoli Nejvyšší správní soud nepochybuje o profesních kvalitách soudce JUDr. Josefa Baxy a akceptoval jeho tvrzení, že subjektivně se podjatý necítí, za dané situace akcentoval objektivní pohled. Účastníci i veřejnost jej mohou vnímat jako osobu, která je ve věci zainteresovaná, a proto nelze vyloučit pochybnost o jeho nestrannosti. Důvodem vyloučení soudce pro podjatost je totiž garantovat spravedlivý proces, jehož základním předpokladem je nezávislost a nestrannost, a nelze tak připustit, aby soudci rozhodovali v případech, kdy skutkové okolnosti mohou vyvolávat zdání, že soudce nestranný není.

[15] Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že soudce JUDr. Josef Baxa je vyloučen z projednání a rozhodnutí věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 2 As 170/2015.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. září 2015

JUDr. Radan Malík
předseda senátu